

Obvazy

Pomocí obvazového materiálu ošetřujeme, překrýváme ránu, ochraňujeme a zpevňujeme zraněné části těla a využíváme jej i při chirurgických zákrocích.

Obvazový materiál

Dle původu:

- přírodní: bavlna, celulóza, len
- mix přírodních a syntetických vláken: latex
- syntetický

Dle zpracování:

- tkaný: trojcípý šátek, elastické obinadlo
- netkaný: rouška, vata

Fixační obinadla

Propustné hydrofilní obinadlo má široké použití a spolehlivě fixuje krytí na ráně. Existuje sterilní i nesterilní, elastické či přilnavé. Radíme sem i imobilizační sádrové obvazy.

Hotové obvazy

Snadno se používají především v předlékařské první pomoci. Najdeme je v autolékárničkách atd.

Kompresivní obinadla a punčochy

Používají se u onemocnění žilního a mízního systému HK a DK. Omezují průtok nemocnými povrchovými žilami, zvyšují průtok hlubokými žilami a zmenšují otok. Využívají se i při léčbě bércových vředů. Optimální komprese lze docílit elastickými obinadly nebo kompresivními elastickými punčochami. Obinadla dělíme na krátkotažná a dlouhotažná.

Pruban

Je elastický síťový obvaz se širokými oky, určený k rychlé fixaci krytí ran na kterémkoli místě těla. Pruban se přizpůsobuje tvaru těla i při extrémních pohybech. Lze jej vyvařovat.

Bandáž

Používá se k fixaci kloubů a svalů, aniž by výrazně omezovala v pohybu. Bandáže mohou pomoci zmírnit bolest po zranění (např. při sportu), pohmoždění a usnadní rekonvalescenci. Podobné bandážím jsou ortézy, které jsou vyrobeny z pevnějšího materiálu než bandáže a fixují velice pevně.

Tejpovací páska

Není elastická a silně lepí. Slouží ke zpevnění svalů, šlach a kloubů namáhaných nejčastěji při sportování, při bolestech zad a páteře, při vykloubení ramene nebo při migrénách. Tejpovací páskou lze zpevnit i břicho těhotné ženy, aby se předešlo diastasis recti.

Trojcípý šátek

Trojcípý šátek je nesterilní obvazový materiál z netkaného textilu. Je jednotlivě zabalený, a proto je okamžitě použitelný v předlékařské první pomoci (je součástí autolékárniček aj.), při poranění k fixaci končetin apod.

Mastný tyl

Mastný tyl je porézní krytí, napuštěné neutrální lanolinovou masťou nebo bílou vazelínou pro velmi citlivou pokožku. Umožňuje odvádění sekretu a šetrný převaz rány, k ráně se nepřilepuje. Je sterilní. Může například obsahovat částice stříbra, které mají antibakteriální efekt, a tím chrání ránu před infekcí. Mastný tyl se aplikuje přímo na ránu (např. bércový vřed, popálenina apod.), následně se přiloží komprese (měl by přesahovat ránu ze všech stran cca o 5 cm) a ten přilepíme k pokožce náplastí (u malých ran) nebo použijeme fixační obvaz.

Kompresy

Kompresy jsou savé, prodyšné a měkké polštářky. Jsou k dostání ve sterilní i nesterilní variantě a dělí se podle materiálu, a tím i způsobu použití. Gázové kompresy se používají všestranně, zejména při prvním ošetření znečištěných, infikovaných i mokvajících ran.

Obvazová vata a obvazová buničina

Obvazovou vatu a obvazovou buničinu použijeme v domácnosti častěji pro občasné hygienické účely. Dělené buničité polštářky slouží k dezinfekci pokožky před injekcemi (také existují jednorázové polštářky napuštěné dezinfekčním roztokem prodávané po kusech) a můžeme je použít jako savé polštářky při drobných poraněních, k vyčištění dětského nosu apod. Tampony jsou určeny k odsávání krve a sekretů při ošetření povrchových ran. Perlanové role je jednorázová netkaná textilie vyrobená z přírodní viskózy, používá se nejčastěji jako podložka pod pacienty, žínka, ručník, utěrka, bryndák atd. Je oblíbená pro svoji mimořádnou savost, pevnost, odolnost proti oděru a zdravotně nezávadnému přírodnímu materiálu příjemnému na dotyk.

Postřikové obvazy

Jedná se o aseptické krytí ran, čistých malých poranění. Aplikují se na suchou pokožku a nechají se zaschnout (aplikace se opakuje v případě potřeby po 3 dnech). Známé jsou pod označením „tekuté obvazy“ či „plastické obvazy“.

Odkazy

Související články

- Převazy

Použitá literatura

- MIKULKOVÁ, Monika. *Lékárnické kapky* [online]. [cit. 2019-11-04]. <<https://www.lekarnickekapky.cz/leky/zdravotnicke-pomucky/prehled-obvazovych-materialu-obinadla-obvazy-kompresni-puncochy.html>>.